

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Poznań, dnia 8 sierpnia 2025 r.

Poz. 6068

UCHWAŁA NR XVII/94/2025 RADY GMINY GIZAŁKI

z dnia 5 sierpnia 2025 r.

zmieniająca uchwałę w sprawie przyjęcia Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie gminy Gizałki na rok 2025

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1465 z późn. zm.) oraz art. 11a ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1580 z późn. zm.), Rada Gminy Gizałki uchwala, co następuje:

§ 1. W uchwale XIII/72/2025 Rady Gminy Gizałki z dnia 20 marca 2025 r. w sprawie przyjęcia Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie gminy Gizałki na rok 2025 (Dz. Urz. Woj. Wlkp. poz. 2789) §11 ust. 1 załącznika do uchwały otrzymuje brzmienie:

„§ 11. 1. Na realizację zadań wynikających z Programu zabezpieczone są w budżecie Gminy Gizałki środki finansowe w wysokości 44.000,00 zł, w tym na:

- 1) zapewnienie bezdomnym zwierzętom miejsca w schronisku dla zwierząt – 18.316,00 zł,
- 2) opiekę nad wolno żyjącymi kotami, w tym ich dokarmianie – 1.700,00 zł,
- 3) odławianie bezdomnych zwierząt – 1.800,00 zł,
- 4) obowiązkową sterylizację albo kastrację zwierząt w schroniskach dla zwierząt 6.000,00 zł,
- 5) poszukiwanie właścicieli dla bezdomnych zwierząt – 1.500,00 zł,
- 6) usypianie ślepych miotów – 350,00 zł,
- 7) wskazanie gospodarstwa rolnego w celu zapewnienia miejsca dla zwierząt gospodarskich – 1.200,00 zł,
- 8) zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt – 13.134,00 zł.”.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Gizałki.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego.

Przewodniczący Rady
(-) Jacek Dąbrowski

Załącznik
do uchwały nr XVII/94/2025
Rady Gminy Gizalki
z dnia 5 sierpnia 2025 r.

R A P O R T
z realizacji „Programu Ochrony Środowiska
dla Gminy Gizalki z perspektywą do roku 2030”
za lata 2023-2024

Gizalki, sierpień 2025 r.

1. Wstęp

Zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 647 z późn. zm.) organ wykonawczy gminy, w celu realizacji polityki ochrony środowiska, sporządza gminne programy ochrony środowiska, uwzględniając cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. W myśl art. 18 ust. 1 ww. ustawy, programy te uchwała rada gminy.

„Program Ochrony Środowiska dla Gminy Gizalki z perspektywą do roku 2030” został opracowany w 2023 r. i uchwalony przez Radę Gminy Gizalki uchwałą nr LIII/368/2023 z dnia 29 listopada 2023 r.

Do najistotniejszych celów i kierunków działań w zakresie rozwoju społeczno-gospodarczego i ochrony środowiska wytyczonych dla Gminy Gizalki należą:

- **ochrona powietrza, ochrona przed hałasem** - zapewnienie wysokiej jakości powietrza, redukcja emisji gazów i pyłów, zminimalizowanie uciążliwego hałasu,
- **ochrona wód** - zapewnienie odpowiedniej jakości użytkowej wód, racjonalizacja zużycia wody, właściwa gospodarka wodno-ściekowa,
- **ochrona gleb i powierzchni ziemi** - zapewnienie odpowiedniej jakości użytkowej gleb, ochrona przed degradacją,
- **racjonalne użytkowanie zasobów naturalnych** - zmniejszenie zużycia energii, surowców i materiałów, wzrost udziału wykorzystywanych zasobów odnawialnych, ochrona zasobów kopalin,
- **ochrona zasobów przyrodniczych** - zachowanie zasobów przyrodniczych z uwzględnieniem ich różnorodności oraz rozwój zasobów leśnych, racjonalna eksploatacja lasów,
- **doskonalenie i racjonalizowanie systemu gospodarki odpadami** - zmniejszenie ilości wytwarzanych odpadów, zwiększenie poziomów odzysku,
- **rozwijanie współpracy z Gminami** - wspólne działania na rzecz ochrony środowiska,
- **prowadzenie skutecznej akcji edukacyjnej** - działania zmierzające do pogłębienia świadomości ekologicznej mieszkańców.

Zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska, organ wykonawczy gminy sporządza co 2 lata raporty z wykonania programu ochrony środowiska, które przedstawia radzie gminy.

Celem raportu z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Gizalki” jest przedstawienie stanu realizacji celów i zadań zapisanych w tym dokumencie.

Ustawa Prawo ochrony środowiska, jak również przepisy wykonawcze do tej ustawy nie określają wymagań dotyczących formy i struktury raportu. Wobec powyższego niniejszy raport przedstawia wykaz zadań ujętych w przyjętym Programie i przedsięwzięcia, jakie zrealizowano w latach 2023-2024.

W Raporcie odniesiono się do konkretnych zadań wyszczególnionych w Programie, jak również wzięto pod uwagę przedsięwzięcia, które nie były zawarte w Programie, a które mieszczą się w ramach polityki ekologicznej i zostały zrealizowane w okresie sprawozdawczym.

2. Ocena realizacji Programu Ochrony Środowiska.**2.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza.****Zadanie:**

- 1) zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie potrzeb i możliwości ochrony powietrza, w tym: ograniczenie niskiej emisji, oszczędność energii, stosowanie alternatywnych źródeł energii;
- 2) wspieranie działań na rzecz ograniczenia niskiej emisji poprzez modernizację systemów ogrzewania budynków komunalnych i indywidualnych oraz wprowadzanie odnawialnych źródeł energii;
- 3) poprawa efektywności energetycznej poprzez termomodernizację i wykorzystanie OZE w obiektach użyteczności publicznej oraz obiektach indywidualnych.

Realizacja:

Gmina Gizalki w 2019 r. zawarła porozumienie z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu, dotyczące realizacji programu priorytetowego „Czyste Powietrze”. Jest to kompleksowy program, którego celem jest zmniejszenie lub uniknięcie emisji pyłów i innych zanieczyszczeń wprowadzanych do atmosfery przez domy jednorodzinne. Program skierowany jest do osób fizycznych będących właścicielami budynków mieszkalnych jednorodzinnych lub wydzielonych lokali mieszkalnych. Skupia się na wymianie starych pieców i kotłów na paliwo stałe oraz termomodernizacji budynków jednorodzinnych. W związku z ww. porozumieniem Gmina Gizalki oferuje pomoc na etapie składania wniosku mieszkańcom, którzy zdecydują się na przeprowadzenie inwestycji w ramach programu. W 2023 r. za pośrednictwem gminy złożono 12 wniosków o dofinansowanie inwestycji polegających na wymianie źródła ciepła czy termomodernizacji budynku, natomiast w roku 2024 złożono 22 wnioski.

Zadanie:

- 1) budowa, rozbudowa oraz modernizacja układu drogowego na terenie gminy,
- 2) przebudowa drogi gminnej nr 632033P w Rudzie Wieczyńskiej - poprawa infrastruktury drogowej i bezpieczeństwa mieszkańców;
- 3) budowa oraz modernizacja układu ścieżek rowerowych na terenie gminy.

Realizacja:2023 r.

- 1) Pomoc finansowa dla Powiatu Pleszewskiego na dofinansowanie zadania inwestycyjnego pn. „Przebudowa drogi powiatowej nr 3090P przy ul. Kolejowej w Gizalkach”. Gmina Gizalki udzieliła wsparcia finansowego dla Powiatu Pleszewskiego w wysokości 152.000,00 zł. W ramach zadania został przeprowadzony remont ulicy Kolejowej mającej znaczenie dla sprawnego transportu i komunikacji, bowiem stanowi ona alternatywne połączenie dwóch dróg wojewódzkich 442 i 443;

- 2) Pomoc finansowa dla Powiatu Pleszewskiego na dofinansowanie zadania inwestycyjnego „Przebudowa sieci dróg powiatowych na terenie Powiatu Pleszewskiego”. Gmina Gizalki udzieliła wsparcia finansowego dla Powiatu Pleszewskiego na przebudowę drogi w Orlinie Dużej w wysokości 23.813,00 zł;
- 3) Budowa drogi gminnej nr 632082P w miejscowości Kolonia Obory. W ramach przedsięwzięcia zbudowano drogę o nawierzchni asfaltowej o długości 999 m i szerokości 4 m. Ponadto zakres inwestycji obejmował remont istniejących przepustów pod drogą oraz wykonanie poboczy. Wydatki poniesione na roboty budowlane oraz pełnienie nadzoru inwestorskiego 1.011.910,97 zł, w tym dofinansowanie z Samorządu Województwa Wielkopolskiego w ramach budowy lub przebudowy dróg dojazdowych do gruntów rolnych w wysokości 320.750,00 zł;
- 4) Przebudowa ul. Wodnej w Gizalkach. Przebudowa drogi obejmowała wymianę nawierzchni z asfaltowej na kostkę betonową długości 423 m i szerokości 5 m. Inwestycja uwzględniała również wymianę latarni oświetleniowych, wykonanie sieci kanalizacji deszczowej oraz oznakowanie pionowe i poziome. Poniesiono wydatek w kwocie 1.452.596,79 zł, z czego 1.365.898,21 zł to dofinansowanie ze środków budżetu państwa w ramach Rządowego Funduszu Polski Ład;
- 5) Remont drogi gminnej nr 632027P i 632028P (Wierzchy – Kolonia Ostrowska – Świerczyna). W ramach zadania została wykonana nowa nawierzchnia bitumiczna o długości 4660 m i szerokości 5 m. Ponadto zostały wykonane pobocza oraz odmulono istniejące rowy przydrożne. Na realizację inwestycji wydano 3.834.724,26 zł, z czego 3.624.829,56 zł to dofinansowanie pozyskane z budżetu państwa w ramach Rządowego Funduszu Polski Ład;
- 6) Rozbudowa drogi gminnej nr G632071P w miejscowości Wierzchy. W ramach inwestycji została wykonana droga o nawierzchni asfaltowej o długości 882 m i szerokości jezdni 3,50 m wraz z oznakowaniem. Zakres prac obejmował również przebudowę istniejących przepustów oraz wykonanie nasadzeń drzew. Na realizację inwestycji poniesiono wydatki w kwocie 1.109.659,70 zł, z czego 1.040.564,86 zł to dofinansowanie ze środków budżetu państwa w ramach Rządowego Funduszu Polski Ład;
- 7) Utwardzenie pobocza drogi gminnej nr 632029P Szymanowice-Czołnochów - etap II fundusz sołecki. W ramach inwestycji zostało utwardzone pobocze drogi gminnej Szymanowice-Czołnochów na odcinku 320 m. Poniesiono wydatek w kwocie 44.742,88 zł.

2024 r.

- 1) Pomoc finansowa dla Powiatu Pleszewskiego na realizację zadania inwestycyjnego „Przebudowa drogi powiatowej nr 4312P w Szymanowicach w zakresie dobudowy chodnika”. Gmina Gizalki udzieliła wsparcia finansowego dla Powiatu Pleszewskiego w wysokości 106.931,16 zł. W ramach inwestycji wykonano dobudowę chodnika o długości 141 m o szerokości 2,15 m (wraz z krawężnikiem). Nawierzchnię chodnika wykonano z kostki brukowej betonowej bezpośrednio przy krawędzi jezdni. Przebudowano również istniejące zjazdy na posesję;
- 2) Przebudowa drogi gminnej nr 632033P w Rudzie Wiczyńskiej na długości 854 m. Zakres inwestycji obejmował przebudowę sieci Orange i Fiberhost, wykonano nową

nawierzchnię asfaltową wraz z podbudową, wykonano oznakowanie poziome i pionowe. Całkowita wartość zadania wyniosła 1.469.943,48 zł, z czego 843.231,00 zł to dofinansowanie z Samorządu Województwa Wielkopolskiego;

- 3) Remont dróg gminnych nr 632060P i 632062P w m. Toporów. W ramach zadania została wykonana nowa warstwa drogi z betonu asfaltowego o łącznej długości 1664 m. Ponadto zakres prac obejmował przełożenie istniejącego chodnika z kostki betonowej, odtworzenie poboczy oraz oczyszczenie i odmulenie rowów. Wydatki poniesione na roboty budowlane oraz pełnienie nadzoru inwestorskiego to kwota 2.163.872,58 zł, z czego 2.000.000,00 zł to dofinansowanie z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych;
- 4) Utwardzenie pobocza drogi gminnej nr 632029P Szymanowice-Czołnochów – etap III -fundusz sołecki. W ramach zadania została wykonana nawierzchnia asfaltowa pobocza na szerokości 1,5 m i długości 800 m. Całkowita wartość zadania wyniosła 129.703,50 zł, z czego 57.600,00 zł zostało wydatkowane z funduszu sołeckiego Szymanowice – Czołnochów i 72.103,50 zł zostało wydatkowane z budżetu Gminy;
- 5) Budowa drogi gminnej w m. Kolonia Obory. W ramach zadania wybudowano drogę o długości 452 m. Zakres zadania obejmował wykonanie poboczy, przepustów oraz muld odprowadzających. Wydatki poniesione na roboty budowlane oraz pełnienie nadzoru inwestorskiego to kwota 758.538,68 zł, z czego 187.500,00 zł to dofinansowanie z budżetu Samorządu Województwa Wielkopolskiego w ramach (przebudowy) dróg dojazdowych do gruntów rolnych.

Zadanie:

- 1) prowadzenie działań kontrolnych w zakresie zakazu spalania odpadów w indywidualnych systemach grzewczych jako elementu zmian w świadomości społeczeństwa oraz środek prewencyjny.

Realizacja:

W 2023 roku przeprowadzono 43 kontrole nieruchomości. Przedmiotem kontroli było przestrzeganie zakazu spalania odpadów oraz przestrzegania uchwały antysmogowej dla województwa wielkopolskiego na terenie gminy Gizałki.

W 2024 roku przeprowadzono 28 kontrole nieruchomości. Przedmiotem kontroli było przestrzeganie zakazu spalania odpadów oraz przestrzegania uchwały antysmogowej dla województwa wielkopolskiego na terenie gminy Gizałki.

Zadanie:

- 1) opracowanie Aktualizacji Planu Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy.

Realizacja:

29 listopada 2023 r. Rada Gminy Gizałki podjęła uchwałę nr LIII/369/2023 w sprawie przyjęcia Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Gizałki z perspektywą do roku 2030.

2.2. Zagrożenia hałasem.**Zadanie:**

- 1) integrowanie opracowań planistycznych z problemami zagrożenia hałasem.

Realizacja:

W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego w zakresie zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu ustalono nakaz ograniczania emisji hałasu z poszczególnych terenów objętych planem w sposób zapewniający zachowanie akustycznych standardów jakości środowiska na terenach podlegających ochronie akustycznej zlokalizowanych w sąsiedztwie.

Zadanie:

- 1) budowa, rozbudowa oraz modernizacja układu drogowego na terenie gminy;
- 2) budowa oraz modernizacja układu ścieżek rowerowych na terenie gminy.

Realizacja:

Zadania opisane w punkcie: „Obszar interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza”.

Zadanie:

- 1) dokonanie rozpoznania klimatu akustycznego ze wskazaniem terenów szczególnie narażonych na emisję hałasu;
- 2) minimalizacja emisji hałasu komunikacyjnego poprzez budowę zabezpieczeń akustycznych wzdłuż tras komunikacyjnych, gdzie występują przekroczenia standardów akustycznych.

Realizacja:

Zgodnie z informacjami WIOŚ oraz GIOŚ RWMS w Poznaniu na przestrzeni lat 2023- 2024 na terenie gminy Gizalki nie był prowadzony monitoring hałasu.

Do celów w zakresie ograniczenia emisji hałasu należą: prowadzenie monitoringu poziomu hałasu wzdłuż głównych szlaków komunikacyjnych, modernizację nawierzchni dróg wojewódzkich, powiatowych, gminnych, wspieranie inwestycji ograniczających ujemny wpływ hałasu (budowa ekranów akustycznych, tworzenie pasów zwartej zieleni, izolacji budynków (wymiana okien), ograniczenie prędkości w miejscach zwiększonego natężenia ruchu, ustanowienie obszarów ograniczonego użytkowania, integrowanie planów zagospodarowania przestrzennego z problemami zagrożenia hałasem. Na terenie gminy Gizalki w latach 2023-2024 nie budowano ekranów akustycznych.

Zadanie:

- 1) rozwój systemu transportu publicznego oraz alternatywnych niskoemisyjnych środków transportu.

Realizacja:

Obowiązkiem gminy jest finansowanie zadania własnego w zakresie lokalnego transportu zbiorowego. Na terenie gminy Gizalki lokalny transport zbiorowy w okresie sprawozdawczym skupiał się w celu dotarcia mieszkańców do Pleszewa i Jarocina. W kierunku Pleszewa

transportem zbiorowy zajmował się Robertem Gaedig prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą Pleszewskie Linie Autobusowe Gaedig – Reisen. W kierunku Jarocina transportem zbiorowym zajmował się Eugeniusz Grzelak prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą Usługi Transportowe Eugeniusz Grzelak.

2.3. Pola elektromagnetyczne.

Zadanie:

- 1) uwzględnienie w MPZP wymogów ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym.

Realizacja:

Na terenie gminy Gizalki funkcjonuje 5 stacji bazowych telefonii komórkowej w miejscowościach: Gizalki (2 stacje), Nowa Wieś, Orlina Mała, Białobłoty. Ponadto źródłami pól elektromagnetycznych wytwarzanych w sposób sztuczny są: stacje i linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia (110 kV i więcej), elektrownie wiatrowe.

W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego określone są zasady w zakresie ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym. W zakresie ochrony przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych i promieniowania niejonizującego zakazuje się lokalizacji budynków mieszkalnych i innych przeznaczonych na stały pobyt ludzi oraz nasadzeń zieleni wysokiej w obrębie pasów technicznych napowietrznych linii elektroenergetycznych średniego napięcia.

Podstawowe znaczenie dla ochrony przed polami elektromagnetycznymi ma właściwa lokalizacja instalacji emitujących te pola, z tego powodu konieczne jest uwzględnianie instalacji emitujących pola elektromagnetyczne w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

2.4. Gospodarowanie wodami.

Zadanie:

- 1) uwzględnianie w MPZP zagadnień dotyczących gospodarowania wodami w tym zwiększenie retencyjności;
- 2) sukcesywna realizacja programu małej retencji dla Województwa Wielkopolskiego;
- 3) realizacja działań przestrzennych zatrzymujących wody deszczowe w miejscach ich opadu, poprzez: podnoszenie lesistości zwiększającej retencyjność; przekształcanie gruntów ornych, racjonalną gospodarką wodami opadowymi na terenach silnie zurbanizowanych.

Realizacja:

Wody stojące na terenie Gminy Gizalki zajmują bardzo niewielkie powierzchnie. Do charakterystycznych elementów sieci wodnej gminy należą przede wszystkim mniejsze zbiorniki wodne zaliczane do obiektów małej retencji wodnej. Są to stawy, śródpolne oczka wodne, odcięte niewielkie starorzecza w dolinie Prośny. Zbiorniki retencyjne mają za zadanie gromadzenie wody, która może być wykorzystywana do różnych celów, mogą poprawiać istotnie warunki wodne terenów przylegających, wpływają pozytywnie na lokalny mikroklimat. Grunty leśne porastają znaczny obszar Gminy Gizalki. Zajmują 45% ogólnej powierzchni. Dla porównania na terenie kraju zajmują 28,4% ogólnej powierzchni.

Z ekologicznego punktu widzenia zadrzewienia wspólnie z lasami to naturalne „bufory środowiskowe” wspierające stabilność krajobrazu, zwiększają wodną retencyjność krajobrazu, ograniczają ewapotranspirację gruntów ornych,

Muldy odprowadzające to elementy systemu odwodnienia terenu, które zbierają wodę z terenów utwardzonych (np. dróg, parkingów) oraz z dachów budynków, a następnie kierują ją do gruntu. Poprzez rozsączanie wód do gleby, muldy przyczyniają się do podnoszenia poziomu wód gruntowych i zapobiegania suszy. W 2024 r. wykonano muldy odprowadzające przy budowie drogi gminnej w m. Kolonia Obory (dz. nr 52, 51, 53, 49/3, 84, 89, 50).

Rowy przydrożne pełnią istotną rolę w odprowadzaniu wody z dróg i terenów przyległych, chroniąc je przed zalewaniem i osłabieniem nasypu drogowego.

W ramach remontu drogi gminnej Wierzchy – Kolonia Ostrowska – Świerczyna w 2023 r. zostały wykonane pobocza oraz odmulono istniejące rowy przydrożne.

W ramach remontu dróg gminnych w Toporowie w 2024 r. odtworzono pobocza oraz oczyszczono i odmulono rowy.

Bardzo ważne jest również ciągle utrzymywanie w dobrym stanie cieków i rowów melioracyjnych, co jest zadaniem m.in. Gminnej Spółki Wodnej. Spółka otrzymała dotacje na wykonanie konserwacji urządzeń melioracji wodnych – konserwację rowów z których w roku 2023 wykorzystano środki w wysokości 2.773,11 zł, natomiast w 2024 roku 2.960,00 zł.

2.5. Gospodarka wodno-ściekowa.

Zadanie:

- 1) kontrole stanu technicznego oraz szczelności zbiorników bezodpływowych na terenie gminy;
- 2) wzmożenie działań kontrolnych egzekucyjnych w celu eliminacji nielegalnego zrzutu ścieków.

Realizacja:

Kontrole stanu technicznego oraz szczelności zbiorników bezodpływowych na terenie gminy realizowane są jeżeli zachodzi taka potrzeba.

Gmina Gizalki w formie zadania ciągłego na bieżąco prowadzi rejestr przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych oraz kontrolę w zakresie gromadzenia i pozbywania się nieczystości ciekłych, w tym: posiadanie umowy zawartej z przedsiębiorcą świadczącym usługi w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych na terenie gminy Gizalki oraz częstotliwości opróżniania zbiorników bezodpływowych lub przydomowych oczyszczalni ścieków. W latach 2023-2024 przeprowadzono 570 kontroli nieruchomości w wyniku czego zinwentaryzowano 151 zbiorników bezodpływowych oraz 407 przydomowe oczyszczalnie ścieków. W związku z tym zaktualizowana została ewidencja zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków.

Zadanie:

- 1) dotacje na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy.

Realizacja:

Zadanie nie było realizowane w okresie sprawozdawczym.

Zadanie:

- 1) gospodarowanie wodami opadowymi na terenie gminy;
- 2) budowa ujęcia wód podziemnych na terenie gminy.

Realizacja:2023 r.

- 1) Budowa ujęcia wód podziemnych w Gizalkach. Wykonano dokumentację (program funkcjonalno - użytkowy, kosztorys). Poniesiono wydatek w wysokości 12.456,30 zł;
- 2) Modernizacja hydroforni w Gizalkach. W ramach zadania została zmodernizowana hydrofornia w Gizalkach w zakresie wymiany mieszacza statycznego, wykonania instalacji do regulacji i wizualizacji ilości doprowadzanego powietrza do napowietrzania, montażu dodatkowych dwóch wodomierzy i dwóch przepustnic po filtrach I stopnia filtracji. Poniesiono wydatek w wysokości 46.740,00 zł;
- 3) Modernizacja oczyszczalni ścieków w Gizalkach. W ramach zadania zmodernizowane zostało wyposażenie układu automatyki i sterowania, system opomiarowania i monitorowania stanów pracy dla systemu napowietrzania bloku technicznego. Poniesiono wydatek w wysokości 150.060,00 zł;
- 4) Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej w Gizalkach ul. Leśna. W ramach zadania wykonano sieć kanalizacji sanitarnej o długości 321,2 m. Poniesiono wydatek w wysokości 258.030,14 zł.

2024 r.

- 1) Budowa ujęcia wód podziemnych. Zadanie zostało zrealizowane w formule „zaprojektuj i wybuduj”. W ramach zadania wybudowana została studnia ujęcia wód podziemnych o głębokości 83,9 m i wydajności 26,0 m³/h, w obrębie Czołnochowa. Poniesiono wydatek w kwocie 535.164,66 zł;
- 2) Przebudowa z rozbudową sieci kanalizacji deszczowej w Nowej Wsi. W ramach zadania poniesiono wydatek w kwocie 597,70 zł za wydanie pozwolenia wodnoprawnego i wypis z rejestru gruntu;
- 3) Zakup hydroforni wraz z przynależną infrastrukturą (studnia głębinowa, wodociąg, zbiorniki retencyjne). Zakupiona została hydrofornia wraz z przynależną infrastrukturą oraz siecią wodociągową. Poniesiono wydatek w kwocie 152.811,74 zł;
- 4) Budowa zbiorników bezodpływowych (szamb) przy Szkole Podstawowej w Białobłotach. W ramach inwestycji wykonano dwa zbiorniki bezodpływowe betonowe (szamba) betonowe o pojemności 10 m³ każdy. Poniesiono wydatek w kwocie 19.160,72 zł.

Gospodarka wodno-ściekowa w gminie Gizalki jest w znacznej części uporządkowana. Gmina jest w całości zwodociągowana. Badania jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi z ujęć wody na terenie gminy Gizalki są systematycznie wykonywane przez Powiatowy Inspektorat Sanitarny w Pleszewie, który prowadzi również nadzór nad obiektami służącymi do zaopatrzenia ludności w wodę.

2.6. Gleby oraz zasoby geologiczne.

Zadanie:

- 1) uwzględnienie w studium uwarunkowań oraz planie zagospodarowania przestrzennego obszarów złóż i objęcie ochroną;
- 2) ochrona i wprowadzenie zadrzewień i zakrzewień przydrożnych spełniających rolę przeciwoerozyjną.

Realizacja:

Na terenie gminy Gizalki nie występują udokumentowane złoża kopalin.

Rozbudowa drogi gminnej nr G632071P w miejscowości Wierzchy- zakres prac obejmował również wykonanie nasadzeń drzew.

W ramach zadania mającego na celu utrzymanie zieleni w pasach drogowych dróg gminnych oraz wzdłuż ścieżek rowerowych wykonywane były takie zadania jak bieżące utrzymywanie czystości na terenach zielonych, koszenie trawników, grabienie liści, wykonano nasadzenia kwiatów na rabatach. W sołectwie Ruda Wieczyńska w roku 2023 zrealizowano przedsięwzięcie pn. „Dla mieszkańca i turysty, dla pieszego i rowerzysty – II etap rewitalizacji parku w Oborach”. Podworski park w Oborach ujęty jest w Gminnej Ewidencji Zabytków jako zabytek architektury. W ramach inwestycji wykonano oczyszczenie zbiornika wodnego oraz utwardzenie alejki parkowej. Następnie z pomocą mieszkańców zostały nasadzone drzewa.

Na terenie placu zabaw przy Szkole Podstawowej w Gizalkach zostały nasadzone drzewa i krzewy ozdobne.

Zadanie:

- 1) propagowanie przestrzegania zasad nawożenia gruntów w zgodzie z kodeksem dobrych praktyk rolniczych;
- 2) przeciwdziałanie degradacji terenów rolnych, łąkowych i wodnoblotnych przez czynniki antropogenne.

Realizacja:

Na terenie gminy Gizalki dominują gleby niskich klas bonitacyjnych (V i VI). Teren gminy jest łagodnie pofalowany i jego ukształtowanie nie stwarza problemów w zagospodarowywaniu obszaru, a rzeźba terenu sprzyja rozwojowi rolnictwa i osadnictwa.

Gmina Gizalki corocznie dofinansowuje badania gleb rolniczych na zawartość makroelementów (fosfor, potas, magnez, pH). Badania są wykonywane przez Okręgową Stację Chemiczno-Rolniczą w Poznaniu. W 2023 r. wykonano badania próbek gleb w 27 gospodarstwach rolnych na terenie miejscowości Białobłoty, Krzyżówka, Orlina Duża i Orlina Mała. Łączny koszt dofinansowania do badań wynosił 1.797,76 zł.

W 2024 r. wykonano badania próbek gleb w 19 gospodarstwach rolnych na terenie miejscowości Ruda Wieczyńska i Dziewiń Duży. Łączny koszt dofinansowania do badań wynosił 1.687,60 zł. Badania umożliwiają rolnikom dobór odpowiedniego nawożenia na polach uprawnych.

2.7. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstaniu odpadów.

Zadanie:

- 1) odbieranie odpadów komunalnych z terenu Gminy Gizalki;
- 2) intensyfikacja działań w zakresie wdrażania systemu gospodarki odpadami komunalnymi;
- 3) bieżąca kontrola realizacji przez mieszkańców obowiązków w zakresie utrzymania czystości i porządku;
- 4) likwidacja nielegalnych składowisk odpadów;
- 5) gospodarowanie odpadami elektrycznymi i elektronicznymi (zorganizowanie punktu zbiórki ww. odpadów, działania edukacyjne);
- 6) gospodarowanie zużytymi bateriami (rozbudowa systemu zbiórki, działania edukacyjne);
- 7) zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska poprzez rozwój selektywnego zbierania odpadów z wydzieleniem odpadów niebezpiecznych, odpadów zielonych, odpadów poddawanych odzyskowi lub recykling;
- 8) kontrola i monitoring wytwórców odpadów i podmiotów posiadających instalacje do przetwarzania odpadów oraz kontrola wydawanych decyzji w zakresie gospodarki odpadami (w zależności od kompetencji);
- 9) kontrola wydawanych decyzji w zakresie gospodarki odpadami;
- 10) realizacja zadań w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi, przemysłowymi oraz niebezpiecznymi, zawartych w harmonogramie Planu Gospodarki Odpadami Województwa Wielkopolskiego.

Realizacja:

Na terenie gminy Gizalki systemem gospodarowania odpadami komunalnymi objęci są właściciele nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych. Właściciele nieruchomości otrzymują worki do selektywnej zbiórki odpadów, a ponadto w poszczególnych miejscowościach zlokalizowane są pojemniki typu „dzwon” do selektywnej zbiórki szkła i tworzyw sztucznych. We wszystkich placówkach oświatowych na terenie gminy oraz w Urzędzie Gminy ustawione są pojemniki na zużyte baterie. W aptece w Gizalkach prowadzona jest zbiórka przeterminowanych leków. Kontrola realizacji przez mieszkańców obowiązków w zakresie utrzymania czystości i porządku odbywa się na bieżąco. W latach 2023-2024 nie podejmowano działań w ramach likwidacji nielegalnych składowisk odpadów, gdyż nie było takiej konieczności.

2023 r.

Zgodnie z wymogami określonymi w ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, w dniu 20.09.2022 r. ogłoszono przetarg nieograniczony na wykonanie usługi polegającej na odbiorze i transporcie niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz odpadów komunalnych selektywnie zebranych z terenu gminy Gizalki do WCR Sp. z o.o. w Jarocinie, w terminie od 01.11.2022 r. do 31.05.2023 r. W wyniku przeprowadzonego przetargu w dniu 18.10.2022 r. podpisano umowę na wykonanie usługi polegającej na odbiorze i transporcie odpadów komunalnych zmieszanych oraz odpadów komunalnych selektywnie zbieranych z terenu gminy Gizalki w terminie od 01.11.2022 r. do 31.05.2023 r. z firmą ZGO-NOVA Sp. z o.o. W dniu 14.04.2023 r. ogłoszono przetarg nieograniczony na wykonanie usługi polegającej na odbiorze i transporcie odpadów komunalnych zmieszanych oraz odpadów komunalnych selektywnie zebranych z terenu gminy Gizalki, w terminie od 01.06.2023 r. do 31.12.2023 r. W wyniku przeprowadzonego przetargu w dniu 31.05.2023 r. podpisano umowę

na wykonanie usługi polegającej na odbiorze i transporcie odpadów komunalnych zmieszanych oraz odpadów komunalnych selektywnie zbieranych z terenu gminy Gizalki w terminie od 01.06.2023 r. do 31.12.2023 r. z firmą WM Wiatrowiec Energie Sp. z o.o. z Nowej Wsi. Wyłonione firmy odbierały w 2023 r. niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne, odpady zbierane w sposób selektywny z podziałem na następujące frakcje: szkło białe, szkło kolorowe, papier, tworzywa sztuczne (w tym opakowania wielomateriałowe), bioodpady, odpady wielkogabarytowe, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, zużyte opony oraz odpady zgromadzone w Punkcie Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Gizalkach. Na terenie gminy od września 2022 r. rozpoczęto obowiązkową zbiórkę bioodpadów w pojemnikach do tego przeznaczonych, ponadto od października 2022 r. wyodrębniona została z odpadów komunalnych osobna frakcja - popiół powstały w gospodarstwach domowych (popiół zbierany i odbierany w osobnych pojemnikach). Gmina Gizalki wyposażyła właścicieli nieruchomości zamieszkających w pojemniki do selektywnej zbiórki bioodpadów i popiołu. Pojemniki stanowią własność Gminy i zostały przekazane mieszkańcom w użyczenie.

2024 r.

Zgodnie z wymogami określonymi w ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, w dniu 15.11.2023 r. ogłoszono przetarg nieograniczony na wykonanie usługi polegającej na odbiorze i transporcie odpadów komunalnych zmieszanych oraz odpadów komunalnych selektywnie zebranych z terenu gminy Gizalki do WCR Sp. z o. o. w Jarocinie, Witaszyczki ul. Mariusza Małynicza 1, 63-200 Jarocin, w terminie od 01.01.2024 r. do 31.12.2024 r.

W wyniku przeprowadzonego przetargu w dniu 14.12.2023 r. podpisano umowę na wykonanie usługi polegającej na odbiorze i transporcie odpadów komunalnych zmieszanych oraz odpadów komunalnych selektywnie zebranych z terenu gminy Gizalki do WCR Sp. z o. o. w Jarocinie, Witaszyczki ul. Mariusza Małynicza 1, 63-200 Jarocin, w terminie od 01.01.2024 r. do 31.12.2024 r. z firmą WM Wiatrowiec Energie Sp. z o.o.

Wyłoniona firma odbierała w 2024 r. niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne, odpady zbierane w sposób selektywny z podziałem na następujące frakcje: szkło białe, szkło kolorowe, papier, tworzywa sztuczne (w tym opakowania wielomateriałowe), bioodpady, odpady wielkogabarytowe, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, zużyte opony oraz odpady zgromadzone w Punkcie Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Gizalkach.

Zadanie:

- 1) wsparcie finansowe dla osób fizycznych likwidujących azbest lub wyroby zawierające azbest z terenu nieruchomości położonych na terenie gminy.

Realizacja:

W 2023 r. na terenie gminy Gizalki zostało przeprowadzone przedsięwzięcie polegające na demontażu, transporcie i utylizacji odpadów zawierających azbest. Odebrano zdeponowany azbest z 44 nieruchomości, co w rezultacie dało 99,97 Mg usuniętych wyrobów azbestowych. Całkowity koszt realizacji przedmiotowego przedsięwzięcia wyniósł 42.755,17 zł, z czego 39.588,12 zł dofinansowane ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu. Pozostałe koszty w kwocie 3.167,05 zł sfinansowano ze środków Gminy Gizalki. W 2024 r. na terenie gminy Gizalki zostało przeprowadzone przedsięwzięcie polegające na demontażu, transporcie i utylizacji odpadów zawierających

azbest. Odebrano zdeponowany azbest z 32 nieruchomości, co w rezultacie dało 72,88 Mg usuniętych wyrobów azbestowych. Całkowity koszt realizacji przedmiotowego przedsięwzięcia wyniósł 30.609,60 zł, sfinansowano ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu.

Zadanie:

- 1) budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych - utrzymanie czystości i porządku w gminie.

Realizacja:

W 2023 r. Gmina Gizalki pozyskała wsparcie finansowe do budowy punktu selektywnej zbiórki odpadów.

W 2024 r. zakończono budowę punktu selektywnej zbiórki odpadów. Zakres prac obejmował utwardzenie placu, na którym zostały umieszczone pojemniki oraz magazyny na odpady. W ramach inwestycji ogrodzono teren, zamontowano oświetlenie i monitoring wizyjny. Dodatkowo zagospodarowano zielenią teren przyległy i umieszczono tablice informacyjne. Dzięki tej inwestycji mieszkańcy gminy mogą oddawać do zagospodarowania różnego rodzaju odpady, których nie można wrzucać do przydomowych pojemników. Przedmiotowa inwestycja wpływa pozytywnie na środowisko, ponieważ ogranicza ilość odpadów składowanych na wysypisku, zwiększa ilość surowców wtórnych oraz pozwala na nadanie „nowego życia” przedmiotom, które stały się już niepotrzebne. Przedsięwzięcie pn.: „Budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Gizalkach” sfinansowano ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu w formie pożyczki środków w kwocie 1.148.464,73 zł.

2.8. Zasoby przyrodnicze.

Zadanie:

- 1) podejmowanie działań w sprawie ustanowienia form ochrony przyrody wynikające z ustawy o ochronie przyrody;
- 2) wykonanie oznakowania i infrastruktury dla istniejących form ochrony przyrody;
- 3) bieżąca opieka nad formami ochrony przyrody oraz ochrona cennych przyrodniczo siedlisk na terenie gminy (w zależności od kompetencji).

Realizacja:

Na terenie gminy Gizalki znajdują się następujące formy ochrony przyrody:

- 1) Pomniki przyrody – 9 dębów szypułkowych w miejscowościach:

- Kolonia Obory (1 szt.),
- Ruda Wieczyńska (1 szt.),
- Gizalki (1 szt.),
- Szymanowice (6 szt., w tym 5 szt. na cmentarzu),

- 2) Użytek ekologiczny „Matecznik” o pow. 6,70 ha położony w obrębie Kolonia Obory.

W latach 2023-2024 nie utworzono nowych pomników przyrody oraz innych form ochrony przyrody.

W ramach zadania mającego na celu utrzymanie zieleni w pasach drogowych dróg gminnych oraz wzdłuż ścieżek rowerowych wykonywane były takie zadania jak bieżące utrzymywanie czystości na terenach zielonych, koszenie trawników, grabienie liści, wykonano nasadzenia kwiatów na rabatach.

Zadanie:

- 1) wydawanie zezwoleń na usunięcie drzew i krzewów oraz kontrola z zakresu wydanych decyzji;
- 2) nakładanie kar za nielegalną wycinkę drzew i krzewów;
- 3) restrykcyjny nadzór nad przestrzeganiem zakazu wypalania łąk, ściernisk, rowów itp.

Realizacja:

- 1) W 2023 r. wydano 33 zezwolenia na usunięcie drzew.
- 2) W 2024 r. wydano 62 zezwolenia na usunięcie drzew.
- 3) W okresie sprawozdawczym nie nałożono kar za nielegalną wycinkę drzew i krzewów.

Zadanie:

- 1) wspieranie przedsięwzięć mających na celu powiększanie lesistości, terenów zieleni, zadrzewień, zakrzewień, parków, zielonych terenów sportowych oraz ogródków działkowych.

Realizacja:2023 r.

II etap rewitalizacji parku w Oborach. W ramach inwestycji wykonano oczyszczenie zbiornika wodnego oraz utwardzenie alejki parkowej w Oborach. Całkowita wartość poniesionych wydatków to kwota 44.821,83 zł, z czego 23.000,00 zł to dofinansowanie z budżetu Samorządu Województwa Wielkopolskiego. Inwestycja została również sfinansowana w kwocie 5.000,00 zł ze środków funduszu sołeckiego sołectwa Ruda Wieczyńska oraz budżetu Gminy Gizalki w wysokości 16.821,83 zł.

2024 r.

- 1) Rewitalizacja parku w Oborach – budowa oświetlenia w parku. W ramach zadania została wykonana mapa do celów projektowych i dokumentacja projektowa. Poniesiono wydatek w kwocie 10.725,00 zł. Rewitalizacja parku w Oborach – budowa oświetlenia w parku – fundusz sołecki (dokumentacja projektowa). W ramach zadania wykonano badania archeologiczne. Poniesiono wydatek w kwocie 2.998,85 zł;
- 2) Rewitalizacja parku w Szymanowicach – fundusz sołecki. W ramach inwestycji wykonano alejkę spacerową wzdłuż stawu, a także opracowano ocenę dendrologiczną. Ponadto zakres prac obejmował utwardzenie nawierzchni pod wiatą rekreacyjną, wykonanie miejsca pod ognisko oraz zakup elementów małej architektury tj. betonowy grill, ławki i lampy. Poniesiono wydatek w kwocie 20.969,51 zł. Na realizację zadania Gmina pozyskała dofinansowanie w kwocie 31.486,92 zł. w ramach XIV edycji konkursu „Pięknieje Wielkopolska wieś” organizowanego przez Departament Rolnictwa i Rozwoju Wsi Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego. Pozostała część inwestycji została sfinansowana z środków funduszu sołeckiego sołectwa Szymanowice w kwocie 20.969,51 zł i budżetu gminy w kwocie 15.300,00 zł.

Zadanie:

- 1) sukcesywna likwidacja zagrożeń związanych z występowaniem gatunków inwazyjnych.

Realizacja:

Na terenie gminy w latach 2023-2024 nie stwierdzono stanowisk roślin inwazyjnych.

2.9. Zagrożenie poważnymi awariami.**Zadanie:**

- 1) prowadzenie i aktualizacja rejestru poważnych awarii;
- 2) zwiększenie świadomości społecznej dotyczącej zasad postępowania w przypadku wystąpienia poważnej awarii;
- 3) zwiększenie bezpieczeństwa transportu substancji niebezpiecznych poprzez zastosowanie efektywnych i sprawdzonych rozwiązań (minimalizacja ryzyka);
- 4) stałe uaktualnianie i optymalizacja tras przewozu materiałów niebezpiecznych.

Realizacja:

Na terenie gminy Gizalki, ani w sąsiedztwie gminy nie występują zakłady dużego i zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej. Zagrożeniem mogącym wystąpić na terenie gminy jest transport drogowy materiałów niebezpiecznych, stwarzając potencjalną możliwość wystąpienia awarii.

2.10. Edukacja ekologiczna.**Zadanie:**

- 1) zwiększenie dotacji i środków finansowych dla Ochotniczych Straży Pożarnych.

Realizacja:2023 r.

- 1) Budowa garażu dla OSP Gizalki - fundusz sołecki. W ramach zadania została wykonana dokumentacja projektowa. Poniesiono wydatek w kwocie 3.616,00 zł;
- 2) Zakup systemu selektywnego alarmowania dla OSP Białobłoty. Zakupiony został system selektywnego alarmowania dla OSP Białobłoty. Poniesiono wydatek w kwocie 12.077,00 zł;
- 3) Zakup samochodu specjalnego dla OSP Wronów. Samochód typu GCBA. Poniesiono wydatek w kwocie 66.075,50 zł;
- 4) Dotacja celowa dla jednostki OSP Gizalki na dofinansowanie zakupu motopompy pożarniczej. Poniesiono wydatek w kwocie 14.324,58 zł. Na zadanie pozyskana została dotacja celowa z Samorządu Województwa Wielkopolskiego ZOSP RP w Poznaniu w wysokości 33 154,02 zł.

2024 r.

- 1) Zakup samochodu specjalnego dla OSP Gizalki. Samochód zakupiony został z dotacji: ze środków budżetu Gminy Gizalki w kwocie 818.880,00 zł oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu w kwocie 480.000,00 zł. Całkowita wartości samochodu wynosi 1.298.880,00 zł;
- 2) Zakup radiotelefonu dla OSP Białobłoty w kwocie 1.000,00 zł;
- 3) Zakup sprzętu oraz umundurowania (tj. sprzętarki powietrznej - kompresor; rozdzielacza, radiotelefonu oraz osprzętu do radiotelefonu, hełmów strażackich oraz wodery dla OSP Wierzchy-Leszczycza w kwocie 2.000,00 zł.

Zadanie:

- 1) wspieranie szkolnych kół zainteresowań oraz konkursów o tematyce ekologicznej;
- 2) prowadzenie działań edukacyjnych oraz organizacja kampanii informacyjnych dotyczących zagadnień ochrony środowiska;
- 3) współpraca podczas opiniowania planów, programów oraz innych przedsięwzięć strategicznych;
- 4) wykorzystanie elementów przyrodniczych i kulturowych do kreowania wizerunku gminy;
- 5) edukacja ekologiczna pracowników samorządowych, dzieci i młodzieży, dorosłych, przedsiębiorców, turystów.

Realizacja:

Edukacja ekologiczna jest realizowana w każdej placówce oświatowej na terenie gminy w ramach programów nauczania. Ponadto szkoły biorą udział w akcjach: Sprzątanie Świata, Dzień Ziemi, a także w konkursach ekologicznych.

Realizując promocję działań proekologicznych w kwietniu w 2023 r. i 2024 r. w gminie Gizałki przeprowadzono akcję ekologiczną pod hasłem „Wielkie Sprzątanie w Gminie Gizałki”. Inicjatywa cieszyła się dużym zainteresowaniem i zaangażowaniem mieszkańców gminy Gizałki. Zbierane były odpady porzucone na terenach lasów, rowów, parków, brzegów rzeki, terenu wokół cmentarza oraz sal wiejskich. Akcja „Wielkie Sprzątanie w Gminie Gizałki” miała na celu podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców, a także zwrócenie ich uwagi na ogromny problem, jakim są zalegające odpady.

Zadanie:

- 1) wykorzystanie elementów przyrodniczych i kulturowych do kreowania wizerunku gminy.

Realizacja:

W 2024 r. w szymanowskim parku odbył się festyn na zakończenie lata "U Szymanowskich w parku - dworska sztuka ucztowania". Impreza pozwoliła dzieciom, a także ich rodzicom poznać historię Szymanowic. Mieszkańcy gminy Gizałki mieli okazję poznać historię ludzi, którzy tworzyli tę miejscowość. Zadanie współfinansowane przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego w ramach programu "Wielkopolska Odnowa Wsi 2020+" w ramach konkursu ofert "Nasza wieś, naszą wspólną sprawą" ogłoszonego przez Departament Rolnictwa i Rozwoju Wsi Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu.